

PROACTIVE CARE SHOWCASE

โรงพยาบาลแพร์

พญ. ลลิตกา หารักษ์ภิญโญ ทันตแพทย์จัดฟัน

คุณศิริพร วงศ์พญา นักกิจกรรมบำบัด

ศักยภาพการดูแลผู้ป่วย และอัตราความสำเร็จ

ทีมสหวิชาชีพ 5 กลุ่มหลัก ทำงานร่วมกัน ครอบคลุมการดูแลตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปี

กุมารแพทย์ (Pediatrician)

- คัดกรอง—ประเมิน
พัฒนาการ
- ดูแลสุขภาพองค์รวม

ทันตแพทย์ / ทันตแพทย์จัดฟัน

- NAM
- Obturator
- Oral care
- Orthodontic

ศัลยแพทย์ตกแต่ง / แม็กซิลโลเฟเชียล

- Cheiloplasty
- Palatoplasty
- ABG
- Orthognathic

โสต ศอ นาสิก

- OAE
- AABR
- VPI Screening

นักกิจกรรมบำบัด

- ดูด—กลืน
- กล้ามเนื้อรอบปาก
- พัฒนาการและ
การสื่อสาร

*รับผู้ป่วยทั้งกรณีคลอดที่ รพ.แพร่ และกรณี Refer เข้ามาจากเครือข่ายในจังหวัด

ผู้ปวยที่อยู่ในการดูแล จำนวนการให้บริการ

ข้อมูลผู้ป่วย ปากแห้งเพดานโหว่ sw.แพร่						
ปีงบประมาณ	ปี 2566		ปี 2567		ปี 2568	
	ครั้ง	คน	ครั้ง	คน	ครั้ง	คน
จำนวนผู้ป่วย	105	29	101	34	123	28
ผู้ป่วยนอก	85	26	95	33	119	27
ผู้ป่วยใน	20	15	6	5	4	4
จำนวนดูแลด้านทันตกรรม	177	38	215	44	324	43
จำนวนผู้ป่วยเข้าดูแลกิจกรรมบำบัดและพัฒนาการ	24	3	9	2	0	0
จำนวนการผ่าตัด	7		3		1	

บริการกายใต้

โครงการยิ้มสวยเสียงใส

1 ต.ค.66 - 31 ก.ย 67

1 ต.ค.67 - 31 ก.ย 68

ยสส 5

11 ครั้ง

18 ครั้ง

ยสส 2

4 ครั้ง

8 ครั้ง

แรกเกิด - 3 เดือน : เตรียมความพร้อม สู่การผ่าตัดริมฝีปาก

1

แรกเกิด – 3 เดือน

ตั้งต้นเชิงรุก ไม่ปล่อยให้หลุดจากระบบ

- จุดรับเข้า : คลอดที่ sw.แพร่ → High Risk Clinic หรือ Refer เข้ามา · ลงทะเบียน DMIS “ยิ้มสวย เสียงใส” กันที
- กุมารแพทย์ : ประเมินความผิดปกติร่วมและพัฒนาการ · ใส่ OG tube ทุกเคส · ประเมินการดูดกลืนที่คลินิกนมแม่
- กทันตแพทย์ : ใส่ NAM / Obturator / Nasoform เมื่ออายุ 2 สัปดาห์
- ศัลยแพทย์ : Pre-evaluate วางแผนก่อนผ่าตัด · นัดประเมินหลัง Discharge 1 เดือน
- ENT : ตรวจ OAEs · ไม่ผ่าน → ส่งตรวจ AABR ในเดือนถัดไป
- กิจกรรมบำบัด : ประเมินพัฒนาการ · ฝึกดูด-กลืน จัดทำให้นม · กระตุ้นกล้ามเนื้อรอบปาก

ทุกวิชาชีพ Follow up ทุก 2-4 สัปดาห์ ตามอาการผู้ป่วย

2

อายุ 3 เดือน

Cheiloplasty — ผ่าตัดซ่อมแซมริมฝีปาก

- ศัลยแพทย์ : ผ่าตัด Cheiloplasty เมื่ออายุครบ 3 เดือน ตามความพร้อมของน้ำหนักและสุขภาพ
- หลังผ่าตัด : ใส่ Nasal stent เมื่อแผลหายดี 3-4 สัปดาห์ · นัดติดตาม 2 สัปดาห์ และ 1 เดือนหลังผ่าตัด
- เครื่องช่วย : ประสานคณะทันตแพทยศาสตร์ มช. (ห้องตรวจเบอร์ 7) ขึ้นรูปเครื่องมือดัดจมูก
- กุมารแพทย์ : ติดตามสุขภาพทั่วไปและการเจริญเติบโต
- ENT : ติดตามการได้ยิน · ประเมินภาวะหูชั้นกลางอักเสบ
- กิจกรรมบำบัด : ฝึกการกินหลังผ่าตัด · กระตุ้นพัฒนาการตามวัย

เตรียมเข้าสู่การผ่าตัดเพดานโหว่ในระยะถัดไป

12 เดือน – 9 ปี : ซ่อมแซมเพดานโหว่ และเตรียมปลุกกระดูก

แรกเกิด-3 เดือน

3 เดือน

12-18 เดือน

6-9 ปี

10 ปีขึ้นไป

3

12 – 18 เดือน

Palatoplasty — ซ่อมแซมเพดานโหว่

- ศัลยแพทย์ : ผ่าตัดซ่อมแซมเพดานโหว่ (Palatoplasty) · Pre-evaluate วางแผนร่วมกันก่อนผ่าตัด
- ENT : ประเมินและรักษาภาวะหูชั้นกลางอักเสบ · หากต้องใส่ท่อระบายหู ทำ Myringotomy with PE tube ร่วมกันในครั้งเดียว
- กิจกรรมบำบัด : ประเมินและกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษา หลังผ่าตัด 1 เดือน ต่อเนื่องถึงอายุ 6 ปี
- ทันตแพทย์ : เริ่ม Oral care เมื่อฟันซี่แรกขึ้น · Consult ทันตกรรมเด็ก ประเมินความเสี่ยงฟันผุ · F/U 3-6 เดือน
- กุมารแพทย์ : ติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการโดยรวมทุก 1 ปี

จุดเด่น : ผ่าตัดเพดานพร้อมใส่ท่อระบายหูในครั้งเดียว ลดการดมยาซ้ำ

4

6 – 9 ปี

Arch alignment for secondary bone grafting

- ทันตแพทย์จัดฟัน : ใส่เครื่องมือขยายเพดานและจัดเรียงขากรรไกร (Arch alignment) เตรียมพร้อมก่อนปลุกกระดูกเบ้าฟัน
- ศัลยแพทย์ : พิจารณา Lip Correction / 2nd Cheiloplasty เป็นราย ๆ (case by case)
- การพูด + ENT : ประเมินการพูดและการออกเสียง · ตรวจ VPI ด้วย Nasendoscope · กรณี gap > 5 มม. ส่งศัลยแพทย์ทำ VPI Correction
- กิจกรรมบำบัด : ฝึกทักษะการสื่อสาร สมาธิ และกล้ามเนื้อมัดเล็ก · ส่งต่อนักแก้ไขการพูดเมื่อถึงเวลา
- ติดตาม : ประเมินการขึ้นของฟันและการสบฟันทุก 3-6 เดือน

เป้าหมาย : ขากรรไกรพร้อมรับการปลุกกระดูกในระยะถัดไป

10 ปีขึ้นไป : จัดฟัน · ปลุกกระดูก · ผ่าตัดขากรรไกรและจมูก

แรกเกิด-3 เดือน

3 เดือน

12-18 เดือน

· 6-9 ปี

10 ปีขึ้นไป

จัดฟัน

Orthodontic

- จัดฟันเต็มรูปแบบตามการขึ้นของฟันแท้
- แก้ไขการสบฟันผิดปกติ (Malocclusion)
- ประเมินการเจริญเติบโตของขากรรไกร
- Follow up ทุก 3 เดือน

ปลุกกระดูกเบ้าฟัน

Secondary Bone Grafting

- ทันตแพทย์จัดฟัน Consult ทีม Maxillofacial
- ผ่าตัดปลุกถ่ายกระดูกเบ้าฟัน
- ติดตามการเชื่อมของกระดูกและการขึ้นของฟัน
- วางแผนร่วมกันก่อน-หลังผ่าตัด

ผ่าตัดขากรรไกรและจมูก

Orthognathic + CLN Correction

- ผ่าตัดแก้ไขกระดูกขากรรไกรและใบหน้า
- CLN Correction / Open Rhinoplasty โดยศัลยแพทย์ตกแต่ง
- ปิดเคสเมื่อการรักษาสมบูรณ์

เชื่อมโยงเครือข่าย : เมื่อเกินศักยภาพพื้นที่ ผู้ป่วยไม่ได้ถูกปล่อยให้รอ

ประสานงานไปยังคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ห้องตรวจเบอร์ 7)

กิจกรรมบำบัด : เตรียมความพร้อมก่อนผ่าตัด ต่อยอดพัฒนาการหลังผ่าตัด

เริ่มเมื่อแพทย์ส่ง → เข้ากระบวนการกิจกรรมบำบัด → D/C หรือส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ | โดย คุณศิริพร วงศ์พญา นักกิจกรรมบำบัด รพ.แพร่

01 ทักษะการกิน และการดูดกลืน

จัดทำอุ้มให้ศีรษะสูงขณะป้อน ป้องกันนมไหลย้อนเข้าจมูก · ใช้อุปกรณ์ช่วย เช่น หลอดหยด จุกนมหัวตัด ขวดบีบ · นวดกระตุ้นริมฝีปาก กระพุ้งแก้ม และลิ้นก่อนมี้อาหาร · ลดภาวะ น้ำลายไหล

02 การสื่อสารและการพูด

ฝึก Oral function เตรียมความพร้อมก่อนฝึกพูด · ฝึกออกเสียงเบื้องต้นให้ถูกต้องชัดเจน · แนะนำส่งต่อนักแก้ไขการพูดเมื่อถึงเวลา · ฝึกทำตามคำสั่งและสื่อสารโต้ตอบ

03 พัฒนาการกล้ามเนื้อและการเรียนรู้

กล้ามเนื้อมัดใหญ่ — การเคลื่อนไหว การทรงตัว · กล้ามเนื้อมัดเล็ก — หยิบจับ ร้อยลูกปัด จับดินสอ 3 นิ้ว · กิจกรรมเล่นตามวัยเพื่อพัฒนาสมองและการประสานงานของร่างกาย · เพิ่มช่วงสมาธิ

จิตใจ สังคม และการดูแลตนเอง

04

สร้างความมั่นใจ ลดความวิตกกังวลเรื่องรูปลักษณ์ · เปิดโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน · ฝึกความกล้าแสดงออกและการควบคุมตนเอง · ฝึกกิจวัตรประจำวัน การแต่งกาย การเข้าห้องน้ำ

Thank you